

SPACE FOR YOU(TH)

Hur unga och civilsamhället stärker trygghet
– evidens, erfarenhet och vägar framåt

KFUM Sverige

KFUM är Sveriges bredaste ungdomsrörelse och bidrar genom bland annat idrott, friluftsliv, kultur och andra kreativa aktiviteter till att varje dag stärka 45 000 unga i deras vardag. Alla våra aktiviteter har som mål att skapa trygga mötesplatser, skapa positiva nätverk och utveckla unga ledare till sin fulla potential.

Vår verksamhet föddes under 1800-talet ur viljan att möta de många och svåra sociala problemen på den framväxande industrialismens skuggsida. Sedan dess har vi vuxit och ständigt utvecklat vårt arbete med målet att ge miljoner unga bättre möjligheter i livet. I dag finns YWCA och YMCA-rörelserna (som KFUM är en del av) i 130 länder och gör skillnad för 70 miljoner unga i världen.

Tack vare stark lokal närvaro i Sverige kan KFUM erbjuda utvecklingsmöjligheter till många unga som i dag lever i utsatthet. Detta i en miljö som präglas av trygghet, positivitet och demokratiska värderingar.

©KFUM Sverige 2024

Författare: Sofie Andersson

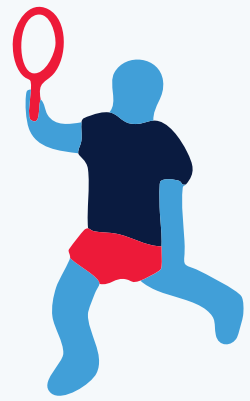
Design: Hanne Karlsson

Foto framsida: Hanne Karlsson

**idéer
för livet**
skandia:

ETT GEMENSAMT ANSVAR FÖR UNGA, TRYGGHET OCH FRAMTID

Denna rapport riktar sig till beslutsfattare på kommunal, regional och nationell nivå, samt till finansiärer och samarbetspartners som vill bidra till ett långsiktigt och effektivt brottsförebyggande arbete. Genom konkreta exempel från KFUMs föreningar synliggör rapporten hur civilsamhället redan i dag fungerar som en bärande infrastruktur för trygghet, tillit och förebyggande insatser och vilka strukturella förutsättningar som krävs för att detta arbete ska kunna skalas upp, stärkas och få långsiktig effekt.

SAMMANFATTNING

Sverige befinner sig i ett läge där barn- och ungdomsbrottsligheten måste minska - och där "de insatser som har störst potential att minska brottsligheten är sådana som reducerar förekomsten av riskfaktorer för brott bland barn och ungdomar innan de kommer i kontakt med rättsväsendet".

I denna rapport visar vi hur KFUMs föreningar redan levererar just detta genom verksamheter som systematiskt bygger tillit, skyddsfaktorer och motståndskraft - inte genom punktinsatser, utan genom långsiktiga relationer som offentliga aktörer ofta saknar möjlighet att skapa själva.

Genom projektet *Space for You(th)* synliggör vi hur föreningslivet fungerar som en brottsförebyggande infrastruktur i praktiken.

Våra exempel visar tre centrala drivkrafter med direkt effekt på tryggheten:

- Samarbete som fungerar i områden där enskilda aktörer sällan lyckas på egen hand
- Flexibilitet och lyhördhet för ungas behov är avgörande för att kunna verka som en skyddsfaktor
- Delaktighet och emotionell utveckling som preventivt framgångsrecept

Rapportens budskap är tydligt: om Sverige ska lyckas vända brottsutvecklingen behöver civilsamhällets kapacitet erkännas, stärkas och finansieras långsiktigt.

Det kräver att föreningar ges avtal som matchar den tid som tillit tar att bygga i lokalsamhället, att civilsamhället integreras i samverkansstrukturer och att unga inkluderas som aktiva aktörer med möjlighet att påverka och inte enbart som mottagare av insatser. Det finns redan metoder, resultat och relationer som fungerar - och en outnyttjad potential för beslutsfattare och finansärer som vill investera i det som faktiskt ger mest effekt per krona¹.

INLEDNING

Sverige står i dag inför en allvarlig utveckling där allt fler barn och unga kommer i kontakt med, eller rekryteras in i, kriminalitet. Polisen, Socialtjänsten och Brå rapporterar⁵ om en ökning av brott där barn och unga är misstänkta eller involverade.

Samtidigt vet vi att ungas utveckling påverkas starkt av den omgivning de växer upp i. Faktorer som den kollektiva förmågan och sammanhållningen i ett bostadsområde kan vara avgörande för om en ung person hittar vägar in i ett tryggt sammanhang – eller riskerar att hamna i destruktiva miljöer⁶.

På senare år har samhällsdebatten dominerats av förslag som fokuserar på repressiva åtgärder. Samtidigt visar både svensk och internationell forskning att brottsförebyggande insatser utgör en mer hållbar och långsiktigt effektiv väg till minskad kriminalitet⁷. Polismyndigheten understryker själva att tidigt och samordnat brottsförebyggande arbete är avgörande för att nå bestående resultat – vilket även korrelerar med hur Socialstyrelsen uttrycker sig i sin kunskapsguide:

"De mindre, men samordnade, insatserna som erbjuds tidigt vid en ogynnsam utveckling kan resultera i att större och mer kostsamma insatser helt kan undvikas²."

Det förebyggande arbetet ger inte bara tryggare samhällen, utan minskar mänskligt lidande och samhällsekonomiska kostnader. Forskning visar att en individ som fastnar i kriminalitet kan kosta samhället upp till 30 miljoner kronor³ under en period på 10–15 år. Att agera tidigt är därför både socialt och ekonomiskt rationellt.

Flera studier om skydds- och riskfaktorer pekar mot fyra centrala principer⁴:

- *Ju tidigare samhället agerar, desto större effekt.*
- *Ju längre man väntar, desto dyrare blir insatserna.*
- *Ju mer ungas perspektiv, drivkrafter och intressen tas tillvara, desto bättre resultat.*
- *Ju mer man fokuserar på ungas styrkor, desto starkare blir effekten av insatserna.*

Det brottsförebyggande arbetet kräver därför insatser från många håll: skola, socialtjänst, polis och civilsamhället. Här spelar KFUM-rörelsen en viktig, och ofta underskattad, roll.

KFUM Sveriges brottsförebyggande arbete tar sin utgångspunkt i FN:s agenda för Unga, fred och säkerhet, som tydligt slår fast att unga inte enbart är mottagare av insatser utan centrala aktörer i arbetet för trygghet och säkerhet. Agendan bygger på fem principer: *delaktighet, skydd, förebyggande, samarbete, och rehabilitering och återintegrering.*

Genom trygga mötesplatser, föreningsdemokrati och meningsfulla aktiviteter erbjuder KFUM sammanhang där unga blir sedda, lyssnade på och ges utrymme att växa - allt i linje med resolutionen. Ett samtal när någon inte dyker upp på träningen. En känsla av att bli tagen på allvar, och möjligheten att själv bli ledare i sin förening. Det är några av de vardagsnära exempel inom föreningsliv, som bygger skyddsfaktorer och som i praktiken utgör konkret brottsförebyggande arbete.

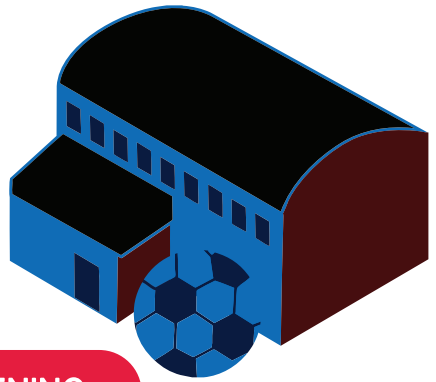
Genom KFUMs verksamheter nås en bredd av unga, även de som annars står långt ifrån organiserade sammanhang. Med en tydlig värdegrund och vision om trygga mötesplatser byggs relationer och förtroenden som offentliga aktörer kan ha svårt att nå ensamma. Föreningslivet är en unik arena: frivillig, relationsdriven, långsiktig och inkluderande. I en tid där tilliten i samhället minskar, utgör denna typ av miljöer en central del av lösningen.

Denna rapport har tagits fram inom ramen för *Space for You(th)*, ett projekt som syftar till att synliggöra, stärka och vidareutveckla det brottsförebyggande arbete som sedan länge bedrivits inom KFUM-rörelsen. Genom att samla erfarenheter, identifiera framgångsfaktorer och utveckla stöd för unga ledare bidrar projektet till att skala upp det som fungerar, sprida kunskap till fler aktörer och tydliggöra föreningslivets betydande roll i ett långsiktigt och hållbart brottsförebyggande arbete.

VERKSAMHETSNÄRA EXEMPEL

I detta avsnitt presenteras tre exempel från KFUM-föreningar som visar hur FN:s resolution om Unga, fred och säkerhet tar sig uttryck i praktiken – i träningslokaler, på fritidsgårdar och i samverkan med skolor och kommuner.

KFUM ÖREBRO FRIIDROTTSFÖRENING

Att starta och etablera verksamhet i ett nytt område ställer höga krav på en organisation, även med de bästa förutsättningarna. Rätt metod, engagerade ledare och en tydlig vision är grundläggande, men saknas lokala kontakter och etablerat förtroende riskerar genomförandet att bli en tidsödlsande process.

KFUM Örebro friidrott etablerade, tillsammans med sitt specialistidrottsförbund, verksamhet i Baronbackarna – ett av Örebros prioriterade områden. I etableringsarbetet spelade kommunens familjesamordnare en avgörande roll. Genom den lokala kontakten fick föreningen möjlighet att presentera sin verksamhet för skolklasser. Samtidigt fungerade familjesamordnaren som en bro mellan föreningen och vårdnadshavare - genom att aktivt gå i god för verksamheten i dialog med familjer.

Detta strukturerade relationsbyggande och uppsökande arbete bidrog till att föreningen kunde etablera verksamheten betydligt snabbare än förväntat. Tillsammans lyckades föreningen och familjesamordnaren omvandla initial skepsis till långsiktig tillit:

“Vi hade aldrig lyckats så bra om det inte var för henne” beskriver en av tränarna i föreningen.

Verksamheten bedrivs av ett team av unga ledare, med stöd från föreningens anställda. Att just unga ledare ansvarar för träningarna är ett medvetet och långsiktigt val. Samtliga har själva vuxit upp i föreningen, genomgått interna ledarskapsutbildningar och får genom initiativet i Baronbackarna möjlighet att fortsatt utveckla sitt ledarskap.

Som en av de unga ledarna beskriver det:

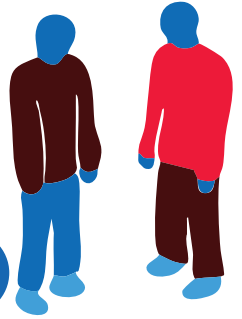
"Innan deltagarna kände oss, märkte man hur de ville testa våra gränser, då gällde det att ha lite extra skinn på näsan. Nu tjarar de istället om nästa träning - det har varit fantastiskt att få bygga en trygg atmosfär tillsammans. Man måste inte vilja bli friidrottsstjärna för att få träna med oss - vi har ett större syfte än så."

Engagemanget i Baronbackarna ledde till att en av ledarna fick jobb på den lokala fritidsgården. Anställningen har man valt att förlänga två månader i taget, på så vis säkerställer man att den tillhör en person med förankring och relationer i området. Vid en utlysning hade rollen nämligen gått till någon annan - eftersom ledaren saknar den pedagogutbildning som standardmässigt krävs för befattningen.

Erfarenheten från träningarna i Baronbackarna blir därmed en spetskompetens som det formella systemet inte lyckas generera på egen hand.

Med den positiva erfarenheten från Baronbackarna i ryggen initierade föreningen liknande verksamhet i Oxhagen, även det ett prioriterat område i Örebro. Det skulle däremot visa sig vara svårare än vad man först trott. Någon likvärdig samverkansstruktur saknas nämligen i området och uppslutningen av deltagare har hittills varit låg. I brist på vägar in har det varit svårt att bygga upp den tillit och det förtroende som krävs. Konsekvensen: fler barn missar chansen till ett positivt sammanhang med möjlighet till rörelse och utveckling.

Unga, fred och säkerhet: Samarbete och förebyggande

Enligt FN:s agenda 2250 är *samarbete* inte något valbart – utan något nödvändigt. Erfarenheterna från Baronbackarna visar tydligt att hållbara brottsförebyggande insatser kräver ett ömsesidigt beroende mellan civilsamhälle och offentliga aktörer.

Myndigheter och andra samhällsfunktioner kan tillföra struktur, resurser och formell legitimitet, medan civilsamhället bidrar med lokalkännedom, förtroende och förmåga att nå unga där de befinner sig. När dessa roller integreras i gemensamma arbetsätt ökar både träffsäkerhet och långsiktig effekt. På så vis skapas också förutsättningar till ett stärkt förebyggande arbetet genom: kontinuerlig närvaro, relationsbyggande och tidiga insatser.

En bredd av unga med skiftande behov och förutsättningar kräver en mångfald av förebyggande lösningar. Detta synliggörs bland annat genom KFUMs varierande former av samarbete, som inkluderar:

- Fritidsledare som samarbetar med skolan för att ge extra stöttning under lektionstid och samtidigt fånga upp elever mellan skoltid och fritid.
- Samarbeten med blåljuspersonal för att bygga relationer på platser där unga redan befinner sig.
- Samverkan med lokala aktörer, såsom bibliotek och bostadsbolag, för riktade förebyggande insatser utifrån identifierade behov – exempelvis genom kreativ aktivering för att stärka läs- och skrivförmåga.
- Att verka som en naturlig brygga mellan offentliga aktörer och vårdnadshavare, där föreningen bidrar till ökad tillit i kontakten med myndigheter.

Det är bara några av många exempel på hur samarbete har förmågan att skapa kreativa, lokalt anpassade och därmed verkningsfulla lösningar på förebyggande insatser.

KFUM GOTTSUNDA FRITIDSGÅRD

Gottsunda är en av de platser i Uppsala som ofta dyker upp i rapportering om otrygghet och skjutningar. För unga som bor här är Gottsunda inte en rubrik, det är hemma. Här växer man upp, går i skolan, drömmer om framtiden och hänger med vänner. Här utgör också KFUM Gottsundas fritidsgård, en samlingsplats för många av områdets unga.

På KFUM Gottsunda fritidsgård finns en lång erfarenhet av att arbeta relationsdrivet över tid. I dag möter verksamheten både unga och barn till tidigare deltagare, vilket vittnar om den kontinuitet och lokala förankring som byggts upp under många år. Att relationer får ta tid och utvecklas successivt framstår som en central framgångsfaktor i arbetet.

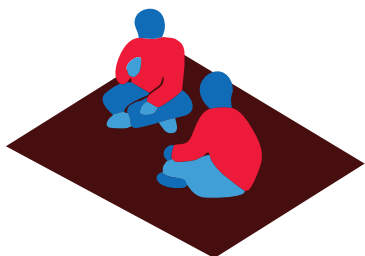
Som en fritidsledare i verksamheten uttrycker det:

"Det är alltid tuffare i början, när man inte känner varandra och de undrar "vad detta är för typ?". Men det handlar om att fortsätta bry sig och försöka igen. Unga personer märker om man bryr sig på riktigt eller inte och då handlar det mindre om exakt vem man är - tillit byggs upp över tid."

KFUM Gottsunda fritidsgård är öppen sex kvällar i veckan och tar emot unga mellan 13-18 år. Vissa kvällar har särskilt fokus - för att locka fler tjejer till fritidsgården är måndagskvällar tillägnade bara dem, samtidigt som det under torsdagar alltid erbjuds läxhjälp. Det är två exempel på att både sänka tröskeln för deltagande och erbjuda attraktiva aktiviteter. Funktionen av att få vara en plats där unga kan umgås, utan krav på prestation eller motprestation ses som en av grundbultarna i verksamheten.

"Det finns aktörer i området som hjälper till med att bygga CV eller utveckla annan typ av spetskompetens. Värdefulla insatser såklart, samtidigt som det är viktigt att som ung inte alltid behöva vara föremål för just en 'insats' utan att helt enkelt få möjlighet att känna sig sedd, trygg och lyssnad på - i livet och som människa."

Att vara lyhörd och lyssna in de ungas behov och idéer är något föreningen lägger stark tonvikt vid. Inte minst är det en kultur tillika färdighet som gjort det möjligt för dem att på flexibla vis, ställa om sin verksamhet när situationen krävt det:

"Vi har märkt att det blivit mindre populärt med utflykter, helst vill man hänga här på gården. Jag vet inte exakt vad det handlar om - men jag kan tänka mig att saker känns mer oroligt runt omkring? Till exempel har vi börjat servera mat oftare, efter att matpriserna steg och det märktes att fler gick hungriga."

Föreningen har behövt visa prov på förmågan att anpassa sig - inte minst i samband med den dödsskjutning som tog plats i Uppsala i april 2025. Händelsen kom att skaka om hela området, inte minst då de unga offren hade egna relationer till fritidsgården.

I samband med händelsen fattade man på kommunal nivå ett övergripande beslut om att all fritidsgårdsverksamhet fortsatt skulle hållas öppen. Utifrån sin lokala förankring och långvariga erfarenhet i området gjorde KFUM Gottsunda fritidsgård en egen verksamhetsnära riskbedömning. Bedömningen utgick från det faktiska läget på plats, de relationer som fanns till de unga och ett tydligt ansvar för deras säkerhet.

För att fortsatt kunna vara närvarande och tillgängliga för unga, utan att kompromissa med tryggheten, valde verksamheten att tillfälligt anpassa sitt arbets sätt. Den ordinarie verksamheten flyttades ut till alternativa, upplevt tryggare miljöer, där fritidsledare kunde möta unga genom lågtröskelaktiviteter och närvaro i det offentliga rummet.

Detta förhållningssätt illustrerar vikten av att ge relationsdrivna verksamheter handlingsutrymme att agera utifrån lokal kunskap och professionell bedömning. När civilsamhällets aktörer ges förtroende att anpassa insatser efter den rådande kontexten stärks förutsättningarna för att säkerställa ungas skydd, tillit och långsiktiga trygghet.

I FN:s resolution 2250 betonas att skydd av unga inte enbart handlar om fysisk säkerhet, utan också om myndigheters förmåga att vara lyhörda för ungas faktiska behov och livssituation¹¹. Det innebär att de som arbetar närmast unga: i skolor, i föreningar och på fritids-gårdar, måste ges utrymme att agera utifrån lokal kunskap. Vad skydd innebär, beror på kontext och berörda individer. Inom KFUM tar sig arbete med skydd uttryck på diverse olika sätt:

- Upprättandet av miljöer där deltagare vågar vara sig själva - eller som vi kallar det: trygga mötesplatser.
- Ett aktivt värdegrundsarbete, exempelvis genom att kontinuerligt arbeta med normer kring respekt, inkludering och ansvar i samtal, aktiviteter och gemensamma överenskommelser.
- Flexibla och lyhörda insatser som gör det möjligt att anpassa verksamheten efter aktuella behov, exempelvis när trygga mötesplatser behöver flyttas ut till säkra platser i ett oroligt område.

- Föreningen är en stabil och trygg mötesplats, där unga som varit utsatta för våld, konflikter eller annan form av marginalisering kan känna sig sedda och bekräftade.
- Att konsekvent finnas tillgängliga i erbjudandet av ett positivt sammanhang.
- Genom initiativ som främjar psykisk och fysisk hälsa, till exempel genom samtalskort och gruppövningar kopplade till friskfaktorer.

Genom insatser som dessa blir KFUMs verksamheter inte bara skyddande, utan också ett konkret exempel på att verka rehabiliterande och återintegrerande, detta genom att vara en stabil aktör i exempelvis oroliga områden eller för unga i behov av extra stöd.

KFUM MALMÖ

I resolutionen för unga, fred och säkerhet betonas vikten av att skapa miljöer där unga ges stöd att utveckla färdigheter för konflikthantering och social sammanhållning¹². Ofta associeras sådant arbete med medling – att hantera konflikter mellan människor. En central förutsättning för konstruktiv konflikthantering är däremot förmågan till självreglering: att kunna identifiera och hantera egna känslomässiga reaktioner innan de eskalerar.

Genom att integrera precis denna dimension i sin träning har KFUM Malmö, tillsammans med unga, skapat en plats där både teknisk och emotionell färdighet utvecklas sida vid sida.

En av föreningens viktigaste arbetssätt handlar om att skapa en kultur där delaktighet inte bara är ett mål utan en praktik som genomsyrar varje träningstillfälle. Som en av ledarna uttrycker det:

“Vår approach handlar om att hjälpa nya som kommer till träningen, det gäller alla. Det bemötandet man själv fick vill man föra vidare. Samtidigt ser vi att det skapar delaktighet och en känsla av ansvarstagande i gruppen – vårt motto är att ‘det inte ska finnas några deltagare kvar’ utan vi alla är ledare tillsammans.”

Denna dagliga “ledarskapsskola” är en effekt av att unga tillåts vara aktiva och delaktiga i att forma miljön omkring den. KFUM Malmö beskriver ett delat inflytande över verksamheten som en förutsättning för en trygg och välkomnande miljö. Genom veckovisa teman kring ämnen som anti-mobbning eller hur man är en bra lagkamrat, håller man känslan av gemensamt ansvar vid liv:

“Det behöver inte vara några långa samtal eller vidare dramatiskt, men vi vill hålla medvetandet aktivt. Om någon har ett exempel på när de själva ryckt in och stoppat mobbning, då får de dela med sig och så snackar vi om det tillsammans.”

Kampsport skiljer sig från många andra sporter eftersom sportens fysiska element kan väcka starka känslor. Denna aspekt gör kampsport till ett effektivt pedagogiskt verktyg. Genom att reflektera över upplevelser och känslor före, under och efter träningen får unga möjlighet att lära känna sig själva bättre och utveckla sin emotionella medvetenhet.

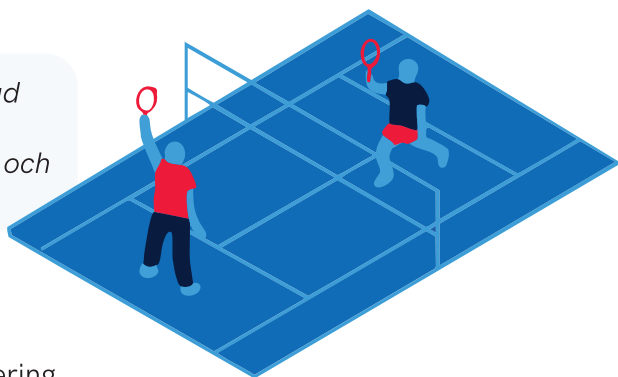
”Genom att reflektera över vad som händer, både innan och efter, lär man känna sig själv och sina känslor bättre.”

Denna metod har visat sig värdefull i arbetet med både skolklasser och grupper där affektutbrott och konflikthantering har varit utmanande.

Genom strukturerad träning och reflektion lär sig deltagarna gradvis att hantera känslor mer medvetet och agera konstruktivt i olika situationer:

”Det betyder inte att det slutar uppstå konflikter eller att det ibland går fel. Men även om det gör det, har fler varit benägna att resonera och själva prata om vad som hände både inuti och runtomkring”

När delaktighet, självkänedom och gemensamt ansvar blir en naturlig del av KFUM Malmös träningar, skapas något som stäcker sig även utanför lokalen.

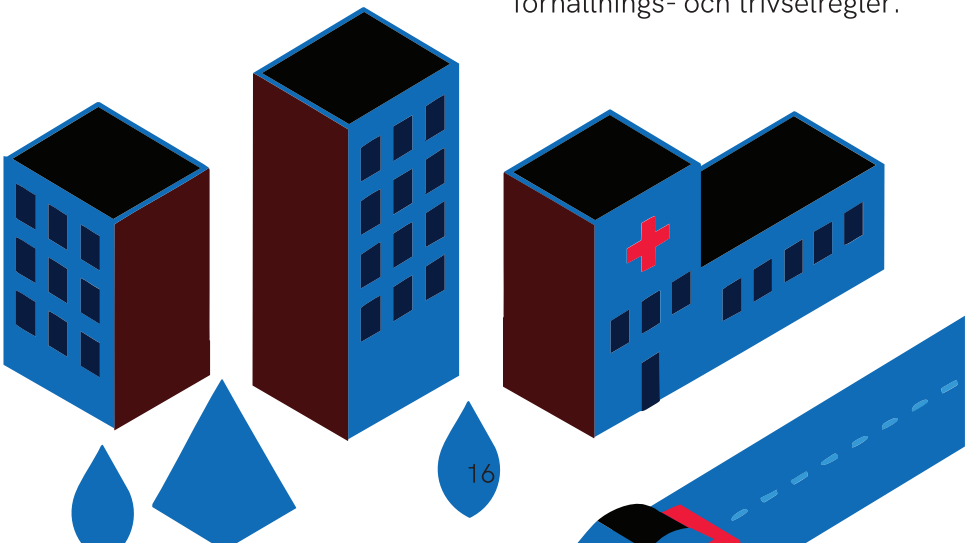

För att bygga långsiktig trygghet och säkerhet beskriver FN:s resolution 2250 vikten av att gå från *reaktiva* till *förebyggande förhållningssätt*. Det handlar bland annat om att trygghet måste utgå från en förståelse för de människor som berörs - något som bäst uppnås genom direkt inkludering av unga¹³.

KFUM Malmö visar vad det kan innebära i praktiken. Genom att arbeta med ungas självkänedom och emotionella färdigheter lyckas föreningen verka förebyggande - inte bara på individnivå, utan även i de sammanhang där unga rör sig. Att genom inkludering främja förebyggande faktorer både individuellt och strukturellt, är arbetsmetoder som återfinns på flera sätt i KFUMs föreningar:

- Principen av unga leder unga är en självklar del av KFUMs verksamhet och utgör en naturlig utvecklingskurva från deltagande till bidragande.
- Genom krav på ung representation i demokratiska forum och styrelser.
- Medvetet arbete med främjande av skyddsfaktorer och individuell motståndskraft.
- Samtalsgrupper eller veckovisa teman där unga får möjlighet att diskutera och lyfta stigmatiserade eller komplexa ämnen.

Genom dessa arbetsätt, blir inkludering också faktorn som förankrar och säkerställer hållbarhet i det förebyggande arbetet, tex. Genom att låta unga själva delta i upprättandet av förhållnings- och trivselregler.

FRAMMÅT

Föreningslivet utgör redan en nationell infrastruktur för brottsförebyggande arbete. Relationerna byggs på kvällen, helger, i träningslokaler, på fritidsgårdar, av ledare och genom verksamhet som både stannar upp och stannar kvar. Det är ett arbete som sällan syns i statistiken men som gör skillnad i unga människors liv, varje dag. Nedan presenterar vi tre konkreta uppmaningar till beslutsfattare, finansärer och samarbetspartners som vill investera i det som faktiskt fungerar.

1.

Stärk långsiktiga finansieringsmodeller för relationsbaserat förebyggande arbete.

- Ge föreningar fleråriga avtal och stödformer som matchar den tidsram som krävs för att bygga tillit.

2.

Integrera civilsamhället i kommunernas brottsförebyggande struktur och bygg flexibla samarbeten.

- Föreningar ska vara en del av det lokala brottsförebyggande samarbetet – inte bara tillfälliga aktörer att kalla in vid behov.
- Samarbeten måste ge utrymme för lokala bedömningar, relationsbyggande och icke-myndighetsbundna metoder.

3.

Säkerställ att unga inkluderas som aktiva aktörer, inte mottagare.

- Skapa riktlinjer och stöd som utgår från principerna om delaktighet tex. genom nationella eller lokala handlingsplaner för arbete med unga, fred och säkerhet.
- Satsa på ungt ledarskap och ledarskapsutbildningar för ledare i civilsamhället som dagligen möter barn och unga i risk för att dras in i negativa mönster.

De exempel som presenteras i denna rapport visar att arbetet för unga, fred och säkerhet inte är en framtidsvision – det pågår redan, varje dag, i KFUMs föreningar runt om i landet. Genom trygga mötesplatser, ungt ledarskap och långsiktiga samarbeten bidrar civilsamhället till förebyggande, skyddande och rehabiliterande insatser som kompletterar och förstärker det offentliga systemet.

Mot denna bakgrund ser KFUM ett tydligt behov av att nästa steg tas på nationell nivå, i form av politisk samordning, gemensamma mål och strukturer som ger civilsamhällets förebyggande arbete långsiktiga och likvärdiga förutsättningar i hela landet.

En nationell handlingsplan för FN:s agenda för unga, fred och säkerhet skulle skapa gemensam riktning, stärka samverkan mellan stat, kommun och civilsamhälle samt säkerställa att ungas delaktighet, förebyggande arbete och långsiktiga relationer ges den politiska tyngd och finansiering som krävs.

Rapportens slutsats är tydlig: om Sverige menar allvar med att förebygga kriminalitet och stärka tryggheten för unga, måste civilsamhällets arbete inte bara erkännas – utan integreras som en självklar del av en nationell strategi för unga, fred och säkerhet.

Slutnoter

- 1 Alsander, Anton & Gharbi, Ossama, "Ett starkt civilsamhälle förebygger gängkriminalitet: Så kan det brottspreventiva arbetet i Sverige utvecklas med civilsamhällets hjälp", Forum – Idéburna organisationer med social inriktning, 2024, s. [21], <https://socialforum.se/wp-content/uploads/2024/02/ett-starkt-civilsamhalle-forebygger-kriminalitet-1.pdf>
- 2 Kunskapsguiden (Senast granskad: 18 mars 2024). <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/barn-och-unga/barn-och-unga-som-begar-brott/brottsforebyggande-arbete-med-barn-och-unga/> [Hämtad 16 dec 2025]
- 3 Notan för en gängkriminell dyrare – nu uppe i 30 miljoner. TV4, 28 januari 2025. <https://www.tv4.se/artikel/1et5YnGnKzNHQIESgdFO4B/notan-foer-en-gaeng-kriminell-dyrare-nu-uppe-i-30-miljoner> [Hämtad: 16 december 2025]
- 4 Nilsson, I & Nilsson Lundmark, E. (2022). Utanförskap och unga. (Rapportnummer X). MUCF. https://www.mucf.se/sites/default/files/2022/07/MUCF_Rapport_Utanf%C3%B6rskap_och_unga_TANP.pdf
- 5 BRÅ (2025), "Barn under 15 år som begår allvarliga brott". <https://bra.se/rapporter/arkiv/2025-06-18-barn-under-15-ar-som-begar-allvarliga-brott>
Polismyndigheten (2025). Flera personer under 15 år misstänks för grova våldsbrott. <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/mitt/2025/oktober/flera-personer-under-15-ar-misstanks-for-grova-valdsbrott/> (Hämtad: 2025-12-19).
Polismyndigheten, Socialstyrelsen & Statens institutionsstyrelse (2023). Bob – barn och unga i organiserad brottslighet. Myndighetsgemensam rapport, s. 13. https://polisen.se/SysSiteAssets/dokument/ovriga_rapporter/polismyndigheten-m.fl.-redovisning-regeringsuppdrag-barn-och-unga-i-ob-bob.pdf/ (Hämtad: 2025-12-19).
- 6 Polisen (2025), "Lägesbild över utsatta områden". https://polisen.se/siteassets/dokument/organiserad_brottslighet/utsatta-omraden/lagesbild-over-utsatta-omraden-2025.pdf
- 7 Brå, Forskning om ålder och brott samt dess betydelse för brottsprevention, 2024. <https://bra.se/rapporter/arkiv/2024-02-28-forskning-om-alder-och-brott-samt-dess-betydelse-for-brottsprevention>
EUCPN (2022). Mythbuster 4: Severe sanctions as a primary deterrent to (youth) crime. European Crime Prevention Network, s. 2-3. https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/2206_Mythbuster_4_LR.pdf
- 8 Kunskapsguiden (Senast granskad: 18 mars 2024). <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/barn-och-unga/barn-och-unga-som-begar-brott/brottsforebyggande-arbete-med-barn-och-unga/> [Hämtad 16 dec 2025]
- 9 Notan för en gängkriminell dyrare – nu uppe i 30 miljoner. TV4, 28 januari 2025. <https://www.tv4.se/artikel/1et5YnGnKzNHQIESgdFO4B/notan-foer-en-gaeng-kriminell-dyrare-nu-uppe-i-30-miljoner> [Hämtad: 16 december 2025]
- 10 Nilsson, I & Nilsson Lundmark, E. (2022). Utanförskap och unga. (Rapportnummer X). MUCF. https://www.mucf.se/sites/default/files/2022/07/MUCF_Rapport_Utanf%C3%B6rskap_och_unga_TANP.pdf
- 11 DCAF, The Youth, Peace and Security Agenda, s. 4.
- 12 United Nations and Folke Bernadotte Academy, Youth, Peace and Security: A Programming Handbook, 2021, s. 105. https://www.un.org/peacebuilding/sites/www.un.org.peacebuilding/files/documents/yps_programming_handbook.pdf
- 13 DCAF, The Youth, Peace and Security Agenda, s. 4.

